

High-level conference under the Hungarian Presidency of the Committee of Ministers:
**Council of Europe norms and standards on national minority rights:
Results and challenges**
Strasbourg, 29 June 2021

Speaking Notes for Elisabeth Sandor-Szalay – Panel 1

- *Question 1: From your experiences, how has the impact of Covid-19 interacted with the concrete and specific challenges which national minorities and in particular Roma are facing today? (7 minutes)*

1. National minorities have had to face particular challenges as far as the impact of Covid is concerned. The Human Rights Commissioner has given us a broad overview of how persons belonging to national minorities have had to deal with Covid 19 and the measures taken by states in response to it.
2. Persons belonging to national minorities may be seen as “the other” within their societies. This has resulted in some cases in their being blamed for spreading the virus.
3. As the Commissioner also said, the Roma community has had to face special and complex issues in this regard. There are examples from across Europe of Roma persons being targeted by individuals and authorities for spreading coronavirus or not following health protocols. Roma settlements have become, without justification, singled out as sites of infection by the authorities and others in society.

Prof. Szalayné Sándor Erzsébet felszólalása – 1. panel

- *1. kérdés: Tapasztalatai alapján, milyen kölcsönhatásban állt a Covid-19 hatása azokkal a konkrét és sajátos kihívásokkal, amelyekkel a nemzeti kisebbségek és különösen a romák ma szembesülnek? (7 perc)*

1. A nemzeti kisebbségeknek különös kihívásokkal kellett szembenéznük a Covid hatásait illetően. Az emberi jogi biztos átfogó áttekintést adott arról, hogy a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyeknek hogyan kellett megbirkózniuk a Covid 19-cel, és milyen intézkedéseket hoztak az államok a Covidra válaszul.
2. A nemzeti kisebbségekhez tartozó személyeket a társadalmakban sokszor "a másnak" tekinthetik. Ez egyes esetekben azt eredményezte, hogy őket vádolták a vírus terjesztésével.
3. Amint azt a biztos is elmondta, a roma közösségnek e tekintetben különleges és összetett kérdésekkel kellett szembenéznie. Európa-szerte vannak példák arra, hogy a roma személyek a koronavírus terjesztése vagy az egészségügyi protokollok be nem tartása miatt kerültek magánszemélyek és hatóságok célkeresztjébe. A roma településeket a hatóságok és a társadalom más tagjai indokolatlanul fertőzési helyszíneként emelték ki.

4. This has resulted in Roma settlements being locked down or confined by authorities, or being in particular targeted by hate speech from politicians and individuals. Law enforcement may also have unjustifiably and disproportionately targeted Roma settlements in their policing of the various coronavirus restrictions in place. Roma have been therefore more susceptible to privacy infringements by authorities in the policing of restrictions.
5. There are also persisting structural problems for Roma which were further underlined by the pandemic. The living conditions of Roma in many European countries are of particular concern in this connection. Roma settlements, especially informal ones, may lack access to running water, electricity, sewerage or other basic services. Their vulnerability to evictions also exacerbates the situation. Staying home, as we were all told to do, is much more difficult if that home is insecure, lacks basic services, and if it can be taken away easily.
6. The slowdown/lockdown of many economic activities due to the pandemic resulted in the loss of jobs for many people all over Europe. For those living in poverty or having limited financial savings, the loss of employment often results in the inability to pay the rent. Therefore, in some European countries, governments ordered a moratorium on evictions in order to prevent the loss of housing for thousands of families. Over time, in some countries these moratoriums have been abolished, which may raise concerns as not all of the unemployed people have already been benefited

4. Ez azt eredményezte, hogy a roma településeket a hatóságok lezárták vagy elzárták, vagy különösen a politikusok és magánszemélyek gyűlöletbeszédének célpontjává váltak. A bűnüldöző szervek indokolatlanul és aránytalanul is célba vehették a roma településeket a különböző koronavírusos korlátozások betartatása során. A romák ezért a korlátozások betartása során jobban ki voltak téve a hatóságok részéről a magánélet megsértése veszélyének.
5. A romák számára továbbra is fennállnak strukturális problémák, amelyeket a világjárvány még inkább kiemelt. A romák életkörülményei számos európai országban különösen aggasztóak ebben az összefüggésben. A roma településeken, különösen az informális településeken, előfordulhat, hogy nem jutnak folyóvízhez, villanyhoz, csatornázáshoz vagy más alapvető szolgáltatásokhoz. A kilakoltatásoknak való kiszolgáltatottságuk szintén súlyosbítja a helyzetet. Otthon maradni, ahogyan azt mindannyiunknak mondták, sokkal nehezebb, ha ez az otthon bizonytalan, ha nincsenek meg az alapvető szolgáltatások, illetve ha azokat könnyen elvehetik.
6. A világjárvány miatt lelassult/leállt számos gazdasági tevékenység, ami Európa-szerte sok ember számára munkahelyek elvesztését eredményezte. A szegénységben élők vagy a korlátozott pénzügyi megtakarításokkal rendelkezők számára a munkahely elvesztése gyakran azt eredményezi, hogy nem tudják kifizetni a lakbért. Ezért néhány európai országban a kormányok moratóriumot rendeltek el a kilakoltatásokra, hogy megakadályozzák családok ezreinek lakhatásának elvesztését. Idővel néhány országban eltörölték ezeket a moratóriumokat,

from the expected economic recovery, that is to say that still there are many families (among them many belonging to the Roma community) without access to the labour market, facing the loss of their housing. In Hungary, the eviction moratorium is still in force, it is extended until the end of the emergency situation ordered by the Government. This is a positive measure, which helps to prevent the worsening of the housing situation, as many of them live in deprived circumstances in segregated settlements.

7. There are also various barriers faced by Roma in their access to healthcare. In some states a lack of documentation, the lack of personal ID cards and health insurance may hinder full access to effective healthcare, or poverty may also have the same effect.
8. In some European countries, civil society initiatives, together with NGOs and together with – for example in Hungary – elected representatives of the Roma community (nationality self-governments) joined forces to launch and successfully implement a campaign promoting registration for (and actually receiving) the Covid19 vaccine among the members of the Roma communities living in segregated areas with poor living conditions and with very limited access to reliable information about the real risks of Covid19. The activists of the campaign used “roadshows” to reach these vulnerable communities on-site, providing them with understandable and authentic information about the importance of taking the vaccine, how to register for vaccination and how to take it.

ami aggodalomra adhat okot, mivel a munkanélküliek közül még nem mindenki részesült a várt gazdasági fellendülésből, vagyis még mindig sok család (köztük sok roma közösséghez tartozó) van, akik nem férnek hozzá a munkaerőpiachoz, és akiket a lakhatásuk elvesztése fenyeget. Magyarországon a kilakoltatási moratórium továbbra is érvényben van, a kormány által elrendelt rendkívüli helyzet végéig meghosszabbították. Ez egy pozitív intézkedés, amely segít megelőzni a lakhatási helyzet romlását, mivel az érintettek közül sokan hátrányos körülmények között, szegregált településeken élnek.

7. A romák egészségügyi ellátáshoz való hozzáférése is számos akadályba ütközik. Egyes államokban a dokumentumok hiánya, a személyi igazolványok és az egészségbiztosítás hiánya akadályozhatja a hatékony egészségügyi ellátáshoz való teljes körű hozzáférést, vagy a szegénység is ugyanilyen hatással lehet.
8. Néhány európai országban civil társadalmi kezdeményezések, civil szervezetekkel és – például Magyarországon – a roma közösség választott képviselőivel (nemzetiségi önkormányzatok) közösen összefogtak, hogy elindítsanak és sikeresen végrehajtsanak egy olyan kampányt, amely a Covid19 vakcinára való regisztrációt (és a tényleges beadást) népszerűsíti a rossz életkörülmények között, szegregált területeken élő roma közösségek tagjai körében, akik csak nagyon korlátozottan jutnak megbízható információkhoz a Covid19 valós kockázatairól. A kampány aktivistái "roadshow-kat" alkalmaztak, hogy helyben elérjék ezeket a veszélyeztetett közösségeket, érthető és hiteles tájékoztatást nyújtva számukra a vakcina felvételének fontosságáról, az oltásra való regisztrációról és az oltás beadásának módjáról.

9. I want to also mention the difficulties faced by Roma children when schools were closed and education became online. For Roma children without an internet connection or the hardware necessary to take part in lessons, this shift to online learning has left them far behind in terms of pedagogical development.

10. The very swift transition of public education system from traditional classroom teaching methods to fully digital out-of-classroom training has been in particular challenging for all educational institutions, especially for institutions that undertake the duties of national minority education. However, according to the information available, most of the institutions engaged in national minority education – as for example in Hungary – managed to control and successfully implement the shift to the out-of-classroom digital education system. This online teaching method requires enhanced cooperation by not only teachers and students but also by the parents. Due to the traditionally close personal connections within the minority communities and in the case of well-equipped schools, run by the so called national minority self-governments, some national minority education institutions in Hungary have had – as strange it may seem – a competitive advantage in this hard times of pandemic – having close and direct connections with students and their parents.

11. But! As regards the special situation of the education of Roma children, most of them and their families (particularly those living in deprived rural areas) have in many cases no access to internet, do not have computers and

9. Szeretném megemlíteni azokat a nehézségeket is, amelyekkel a roma gyerekek szembesültek, amikor az iskolákat bezárták, és az oktatás online lett. Az internetkapcsolattal vagy a tanórákon való részvételhez szükséges hardverrel nem rendelkező roma gyerekek számára az online tanulásra való áttérés komoly lemaradással járt a tanulmányi előmenetelükben.

10. A közoktatási rendszer nagyon gyors átállása a hagyományos tantermi oktatási módszerekről a teljesen digitális tantermen kívüli oktatásra nagy kihívást jelentett minden oktatási intézmény számára, különösen a nemzetiségi kisebbségi oktatás feladatait vállaló intézményeknek. A rendelkezésre álló információk szerint azonban a nemzetiségi oktatással foglalkozó intézmények többségének - például Magyarországon – sikerült kontrollálni és eredményesen végrehajtani a tanórán kívüli digitális oktatási rendszerre való átállást. Ez az online oktatási módszer nemcsak a tanárok és a diákok, hanem a szülők fokozott együttműködését is megköveteli. A kisebbségi közösségeken belüli hagyományosan szoros személyes kapcsolatoknak köszönhetően, valamint a nemzetiségi önkormányzatok által működtetett, jól felszerelt iskolák esetében egyes magyarországi nemzeti kisebbségi oktatási intézmények – bármilyen furcsa is ez – versenyelőnyre tettek szert a világjárvány nehéz időszakában mivel már korábban is szoros és közvetlen kapcsolatot tartottak fenn a diákokkal és szüleikkel.

11. Ami azonban a roma gyermekek oktatásának különleges helyzetét illeti, a legtöbbjük és családjuk (különösen a hátrányos helyzetű vidéki területeken élők) sok esetben nem férnek hozzá az internethez, nincs

other electronic devices, and, in some cases, even electricity is not available. This may have a long-term negative impact on the educational achievements of Roma. As well as it will further stigmatize Roma communities leading to deepened isolation. In some European countries, as in Hungary, local self-governments, civil society groupings, together with NGOs launched different programmes to provide the children who do not have internet access with offline teaching aids to compensate for their disadvantages. As for many children the meal they get in the school was and is the basis of their daily nutrition, these initiatives also provided the children with food packages.

(The list of possible examples is/could be much longer, but my time is over...)

- **Question 2: What are the results of these two treaties after more than 20 years of implementation and monitoring by these two committees, and what do you see as the remaining obstacles to more complete national minority protection going forward? (4 minutes)**

12. As previous speakers have mentioned, there is a need for awareness of the rights of persons, as well as a need for awareness of the obligations of states under the Framework Convention to be further raised, including through their inclusion in the process of monitoring through shadow reports and meetings during country visits – which is already the practice.

számítógépük és más elektronikus eszközüik, sőt egyes esetekben még áram sem áll rendelkezésre. Ez hosszú távon negatív hatással lehet a romák oktatási eredményeire. Ez tovább stigmatizálja a roma közösségeket, ami az elszigeteltség elmélyüléséhez vezet. Néhány európai országban, így Magyarországon is, helyi önkormányzatok, civil társadalmi csoportosulások, civil szervezetekkel együtt különböző programokat indítottak, hogy az internet-hozzáféréssel nem rendelkező gyermekek számára offline taneszközöket biztosítsanak, hogy hátrányaikat kompenzálják. Mivel sok gyermek számára az iskolában kapott étkezés volt és marad a napi táplálkozásuk alapja, ezek a kezdeményezések élelmiszercsomagokkal is ellátták a gyerekeket.

(A példák listája sokkal hosszabban folytatható lehetne, de lejárt a számomra biztosított időkeret...)

- **2. kérdés: Milyen eredményeket hozott ez a két egyezmény több mint 20 évnyi végrehajtás és a két bizottság által végzett ellenőrzés után, és milyen akadályokat lát a jövőbeni még teljesebb nemzetiségi kisebbségvédelem előtt? (4 perc)**

12. Amint azt az előző felszólalók említették, szükség van a személyek jogainak tudatosítására, valamint arra, hogy az államok Keretegyezményből fakadó kötelezettségeinek tudatosítását fokozzuk, többek között azáltal, hogy az árnyékjelentések és az országlátogatások során tartott találkozók révén bevonják őket a nyomon követés folyamatába – ez már a gyakorlat.

13. This awareness in particular needs raising among the younger generation, as minority youth are the future of their communities, and they need to be made aware of the rights they have as young persons belonging to national minorities. Through this, they can advocate more strongly for their own rights, and make their own voices (much better) heard.

14. As Marie said, participation in decision-making processes is a vital tenet of minority rights, and in helping to protect and promote minority language, identity and culture. Youth need to be able to actively participate in these processes and take a leading role in forging the future of their communities.

15. Some States do take particular care to involve these groups in participatory processes, but more needs to be done to ensure their participation is effective, meaningful and genuine, and that their concerns are given due attention.

16. There is also a need to put more emphasis during monitoring on the situation of smaller minority communities living in the same region with greater minorities (in terms of number); this is the so called “minority within minority” issue – which needs to be addressed much more often.

17. A general problem affecting almost all communities in Europe who speak their own native/minority language is that the positions/resolutions/recommendations are officially published only in English and/or French and the member states are not legally bound to

13. Ezt a tudatosságot különösen a fiatalabb generáció körében kell növelni, mivel a kisebbségi fiatalok jelentik közösségeik jövőjét, és tudatosítani kell bennük a nemzeti kisebbségekhez tartozó fiatalokként őket megillető jogokat. Ezáltal erőteljesebben tudnak kiállni saját jogaikért, és (sokkal jobban) hallathatják a hangjukat.

14. Ahogy Marie elmondta, a döntéshozatali folyamatokban való részvétel a kisebbségi jogok egyik legfontosabb alapelve, és előmozdítja a kisebbségek nyelvének, identitásának és kultúrájának védelmében való részvételt. A fiatalok számára lehetővé kell tenni, hogy aktívan részt vehessenek ezekben a folyamatokban, és vezető szerepet vállaljanak közösségeik jövőjének alakításában.

15. Egyes államok különös gondot fordítanak arra, hogy ezeket a csoportokat bevonják a részvételi folyamatokba, de többet kell tenni annak érdekében, hogy részvételük hatékony, értelmes és valódi legyen, és hogy szempontjaikra kellő figyelmet fordítsanak.

16. Az ellenőrzés során nagyobb hangsúlyt kell fektetni a (számukat tekintve) nagyobb kisebbségekkel egy régióban élő kisebbségi közösségek helyzetére is; ez az úgynevezett "kisebbség a kisebbségben" kérdés, amellyel sokkal gyakrabban kellene foglalkozni.

17. Általános probléma, amely szinte minden olyan európai közösséget érint, amely saját anyanyelvét/kisebbségi nyelvét beszéli, hogy az álláspontokat/határozatokat/ajánlásokat hivatalosan csak angol és/vagy francia nyelven teszik közzé, és a tagállamok jogilag nem kötelesek

provide translations of these documents either to the official language of the state, not to mention minority languages. Therefore, the members of minority communities have no possibility to obtain comprehensive and authentic information – in their own mother tongue – on the findings of the AC about the implementation of the FCNM. As the result of this lack of information they are unable to react upon the findings of the AC or to start and engage in a meaningful dialogue with the government of state they live in about the problems and challenges of minority policy in the respective country. This is a general challenge that has to be addressed as the lack of minority language information about the work and the findings of the AC compromises the effective implementation of both treaties. This is a language barrier that has to be tackled and overcome by joint efforts.

18. Finally I wish to emphasise along with Marie how important follow-up activities are, primarily as a useful tool for the states to check on their activities in order to comply with the Advisory Committee recommendations, with the expert input of the Advisory Committee, and with the participation of persons belonging to national minorities as well.

(Thank you.)

biztosítani e dokumentumok fordítását sem az állam hivatalos nyelvére, nem is beszélve a kisebbségi nyelvekről. Ezért a kisebbségi közösségek tagjainak nincs lehetőségük arra, hogy saját anyanyelvükön átfogó és hiteles tájékoztatást kapjanak a tanácsadó bizottságnak az FCNM végrehajtásával kapcsolatos megállapításairól. Az információhiány következtében nem tudnak reagálni a tanácsadó bizottság megállapításaira, illetve nem tudnak érdemi párbeszédet kezdeményezni és folytatni az adott állam kormányával az adott ország kisebbségpolitikájának problémáiról és kihívásairól. Ez egy olyan általános kihívás, amellyel foglalkozni kell, mivel a tanácsadó bizottság munkájáról és megállapításairól szóló kisebbségi nyelvű tájékoztatás hiánya veszélyezteti mindkét szerződés hatékony végrehajtását. Ez egy olyan nyelvi akadály, amelyet közös erőfeszítésekkel kell kezelni és leküzdeni.

18. Végezetül Marie-val együtt szeretném hangsúlyozni, hogy mennyire fontosak a nyomon követési tevékenységek, elsősorban mint hasznos eszközök az államok számára, hogy a tanácsadó bizottság szakértői hozzájárulásával és a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek részvételével ellenőrizzék tevékenységüket a tanácsadó bizottság ajánlásainak való megfelelés érdekében.

(Köszönöm!)

